

Komunikat prasowy FRA
Wiedeń, 5 czerwca 2024 r.

ZAKAZ PUBLIKACJI DO: 5 czerwca 2024 r., godz. 06.00 CET

Rosnące koszty życia i rasizm zagrażają ochronie praw podstawowych w Europie: Sprawozdanie FRA na temat praw podstawowych 2024

W całej Europie prawa podstawowe są zagrożone. Według sprawozdania FRA na temat praw podstawowych 2024 wynika to z rosnącego poziomu ubóstwa, utrzymujących się zagrożeń dla demokracji, powszechnego rasizmu i wyzwań pojawiających się w kontekście migracji. Zagrożenia te podkreślają potrzebę zapewnienia silnej i trwałej ochrony praw podstawowych w całej Unii, szczególnie dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji. W sprawozdaniu sugeruje się, w jaki sposób decydenci i społeczeństwo obywatelskie mogą współpracować, aby przeciwdziałać zagrożeniu wykluczeniu społecznemu i zapewnić bardziej równe i sprawiedliwe społeczeństwo dla wszystkich.

W [sprawozdaniu FRA na temat praw podstawowych 2024](#) skupiono się na najważniejszych zmianach i brakach w ochronie praw podstawowych w UE w 2023 r. Należą do nich:

- **Większe ubóstwo:** wzrost kosztów energii i utrzymania spowodował, że co piąta osoba w całej Unii popadła w ubóstwo. Pomimo krajowych środków ograniczania ubóstwa najbardziej zagrożone są dzieci i gospodarstwa domowe znajdujące się w trudnej sytuacji, takie jak niepełne rodziny, rodziny romskie i migrantów.
- **Nowe przepisy dotyczące migracji zapewniają lepszą ochronę praw na granicach Unii, ale również stwarzają nowe zagrożenia:** w 2024 r. Unia uzgodniła nowe przepisy dotyczące migracji i azylu w celu skuteczniejszego rozpatrywania wniosków o udzielenie azylu na granicach UE. Jeżeli zostaną one w pełni wdrożone, nowe przepisy dotyczące monitorowania praw podstawowych, ochrony dzieci i wyraźnego obowiązku badania wszystkich uzasadnionych doniesień o naruszeniach praw oferują możliwość poprawy w zakresie przestrzegania praw podstawowych. W 2023 r. ponad 4 000 osób zginęło lub zaginęło na morzu, co stanowi najwyższą liczbę w ciągu ostatnich pięciu lat.
- **Zagrożenia dla demokracji:** nadmierne interwencje państwa, zwłaszcza w odniesieniu do prawa do wolności zrzeszania się, pokojowego zgromadzania się i wolności wypowiedzi, stanowiły zagrożenie dla przestrzeni do działania społeczeństwa obywatelskiego. To, w połączeniu z brakiem znaczącego zaangażowania w sprawy publiczne i dezinformacją, podważa demokrację w całej Europie.
- **Rosnący antysemityzm:** ataki terrorystyczne Hamasu w Izraelu w dniu 7 października 2023 r. i odpowiedź militarna Izraela w Strefie Gazy wywołały alarmujący wzrost gróźb i przemocy wobec Żydów w całej Unii Europejskiej. Wzrost antysemickiej nienawiści i przemocy przywoływał przerażające wspomnienia na całym kontynencie.

- **Rosnąca nietolerancja:** w całej Europie rośnie nietolerancja, która dotyka wielu grup, w tym muzułmanów, osób pochodzenia afrykańskiego, Romów i migrantów. Dezinformacja i platformy internetowe pogłębiły postawy rasistowskie i spolaryzowane.
- **Większa przepaść cyfrowa:** Z większym wykorzystaniem sztucznej inteligencji (AI) i cyfryzacją usług publicznych wiąże się ryzyko pozostawienia w tyle słabszych grup, takich jak osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami, osoby bezdomne i Romowie. Zmiany legislacyjne, w tym akt w sprawie sztucznej inteligencji i akt o usługach cyfrowych, a także konwencja Rady Europy w sprawie sztucznej inteligencji, mają na celu sprostanie niektórym z tych wyzwań.

Aby stawić czoła takim wyzwaniom, FRA wzywa Unię Europejską i państwa Unii do:

- **Nie pozostawiania nikogo w tyle:** zadbanie o to, by środki na rzecz ograniczenia ubóstwa i działania mające na celu oszczędzanie energii, w tym pomoc społeczna i mieszkaniowa, docierały do grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji.
- **Wzmocnienia gwarancji praw podstawowych na granicach:** poprawa praktyk w zakresie poszukiwania i ratownictwa w celu ratowania życia na morzu. Zapewnienie bezpieczniejszych warunków przyjmowania nowo przybyłych osób i ustanowienie niezależnego monitorowania praw na zewnętrznych granicach Unii.
- **Ochrony społeczeństwa obywatelskiego:** monitorowanie i rejestrowanie ograniczeń przestrzeni społeczeństwa obywatelskiego. Podjęcie działań w celu ochrony obrońców praw człowieka i wolności mediów. Systematyczne odwoływanie się do wiedzy specjalistycznej społeczeństwa obywatelskiego, przewidując odpowiedni czas na skuteczne konsultacje.
- **Zdecydowanego przeciwstawiania się wszelkim formom rasizmu i związanej z nim nietolerancji:** uznanie i zwalczanie systemowego i głęboko zakorzenionego rasizmu i związanej z nim nietolerancji w naszych społeczeństwach. Dalsze monitorowanie i gromadzenie opartych na dowodach danych w celu uwzględnienia ich w unijnych i krajowych przepisach i politykach służących przeciwdziałaniu rasizmowi i antysemityzmowi. Zapewnienie bezpieczniejszej przestrzeni online dla wszystkich i działanie przeciwko nienawiści online.

Cytat z wypowiedzi dyrektorki FRA [Sirpy Rautio](#):

Polaryzacja w całej Europie prowadzi do powszechnej nietolerancji, tworząc podzielone społeczeństwa, w których cierpi wiele grup. Rosnące ubóstwo i zagrożenia dla demokracji dodatkowo podsycają niepewność i napięcia społeczne. Europa ma jednak również silne fundamenty w postaci praw człowieka, które mogą kierować naszymi działaniami. Wszyscy powinniśmy się zjednoczyć i rozwijać nasze mocne strony, aby zapewnić bezpieczną i inkluzywną przyszłość, w której szanuje się prawa wszystkich i każdy czuje się bezpiecznie, będąc tym, kim jest.

Aby uzyskać więcej informacji, prosimy o kontakt: media@fra.europa.eu / Tel.: +43 1 580 30 653

Niniejszy komunikat prasowy został przetłumaczony przez Centrum Tłumaczeń dla Organów Unii Europejskiej, ale nie został zweryfikowany przez ekspertów FRA.